

за общонародно осведомяване, а разнородните прояви и събития, произтекли в отделни български селища, стават всеобщо достояние.

Дописките отразяват злосторените въпроси, стоящи в центъра на вниманието на българското общество, като разволя на църковно-народната борба, просветното дело, общински и социално-икономически проблеми и др., и способстват за формирането на обществена нагласа за тяхното разрешаване.

На 20 октомври 1856 г. редакцията на „Цариградски вестник“ (г. VI, бр. 299) отправя благодарност към врачанския епископ Доротей, заради неговото „родолюбиво старание“ да разпространява изданието в учебните заведения и „вред по Епархията“ си, защото „таква само старания, са които ще отворят очите на нашето народа“. В същия брой са посочени и „честните имена на спомоществателите“ от Врачанския край, предимно свещеници и оряховското училище, които, допълнени от „г-нь Пет(ъ)рь Димитровъ, абаджи“ от Враца, продължават абонамента си и през 1857 г. (вж: г. VIII, бр. 363, 26 ян. 1858 г.).

Дописка от Враца, поместена в рубриката „Български известия“ на същия вестник от 5 октомври 1857 г., съобщава за проведения от главния учител Христо Пулеков изпит, какъвто „Враца не е видяла друг път“. Първият публичен училищен изпит в града обаче е организиран още през 1848 г. от Кръстю Пишурка. А истинската заслуга на Христо Пулеков, ученик на Неофит Рилски и сътрудник на сп. „Любословие“, е, че въвежда класното обучение в най-старото и прочуто училище във Враца, наречено „Възнесенско“, по името на едноименната църква, в близост до която е разположено. Публикувано е и словото за ползата от учението, което той произнася: „Гдето учението владее, тамо и човеците са разумни, деятелни и опитни“ и огорчението му, че българите изостават в просвещението и науката и „ония, които ний имахме под краката си, качиха ся над нас, а ние остахме долу“.

Учебното дело във Враца е предмет и на публикацията „Успех в просвещението у Вратца“, отпечатана на 5 юли 1858 г. в „Цариградски вестник“ (г. VIII, бр. 386), но заглавието е подвеждащо, тъй като съдържанието и е подчертано критично. В нея се посочва, че: „вратчаните от към просвещението спат и намират ся в същото положение, както ся били преди тридесет и четиридесет години: сиреч когато България освен наустиница друга наука не е познавала...“ Авторът отдава причината за „това пагубно и вредително за човечеството у Вратца немарение към просвещението“ на разединението и несъгласието между „иначе будните и способни“ врачани: „Кога разгледа некой природний дух на вратчаните, може да рече, че това място Вратца е назначено от провидението, гдето да прозабнат много науки и художества, от които да ся ползуват и други страни в нашето отечество“